

Nr 54.

Av herr **Johanson** i Stockholm, om anslag för bidrag till arbetsledarekurser.

I årets statsverksproposition (5 huvudtiteln, punkt 13) begäres ett extra anslag av 10,000 kronor till bidrag till arbetsledarekurser för budgetåret 1931—1932. Av de i propositionen utförligt refererade handlingarna i ärendet framgår, att den på offentligt initiativ tillkomna s. k. arbetsfredsdelegationen i september 1929 i en till Sveriges Industriförbund ställd skrivelse uppmanade förbundet att taga under övervägande frågan om upprättandet av ett särskilt arbetsledareinstitut. Därvid framhöll delegationen beträffande kostnaden för en sådan utbildningsanstalt, att anslag syntes kunna påräknas av statsmedel enligt bestämmelserna angående statsunderstöd till vissa anstalter för yrkesundervisning.

Med anledning av arbetsfredsdelegationens framställning beslöt Industriförbundets styrelse att upprätta ett centralt arbetsledareinstitut i Stockholm för ändamålsenlig utbildning av det lägre arbetsbefälet inom industrien.

I augusti 1930 ingav detta arbetsledareinstituts styrelse ansökan om statsbidrag för de kurser, som planerades under läsåret 1931—1932. Därvid hemställdes, med hänsyn till den allmänna betydelse, som en sådan utbildningsanstalt kunde förväntas få, att statsunderstödet icke måtte sättas lägre än till $\frac{2}{3}$ av institutets effektiva kostnader för lärarelöner samt hälften av kostnaderna för undervisningsmaterial. Härvid framhölls, att den undervisning, som institutet hade till syfte att meddela, givetvis krävde anlitaandet av högt kvalificerade lärarekrafter. De lärarelöner, som institutet måste räkna med, komme alltså att ligga på ett väsentligt högre plan, än som i allmänhet gällde beträffande den kommunala och enskilda yrkesskoleundervisningen.

Enligt dessa beräkningsgrunder skulle lärarekostnaderna för nämnda läsår, omfattande 4 kurser med sammanlagt omkring 80 elever, uppgå till 33,720 kronor, av vilket belopp $\frac{2}{3}$ eller 22,480 kronor borde utgå som statsbidrag. Här till komme 500 kronor, utgörande statens bidrag till utgifterna för undervisningsmaterial, beräknade till 1,000 kronor. Övriga inkomster skulle utgöras av Industriförbundets anslag, 10,740 kronor, samt elevavgifter, utgående med 100 kronor pr elev. Därvid har förutsatts att ett tjugotal elever befrias från erläggande av avgift, varför antalet betalande komme att utgöra det i statsverkspropositionen nämnda, d. v. s. 60 st.

Socialstyrelsen förordade och tillstyrkte livligt tilldelande av statsunderstöd med det begärda beloppet. *Skolöverstyrelsen* fann det i hög grad glädjande, att institutet komme till stånd, och ansåg det synnerligen önskvärt, att dess verksamhet fortsattes och utvecklades på sätt, som enligt framställningen åsyftades. Överstyrelsen fann även, att de avsedda lärarelönerna, i betraktande av att däri ingick ersättning för kursernas planläggning, administration och pedagogiska ledning samt att lärarekrafterna måste vara högt kvalificerade, icke kunde beräknas mycket lägre, än som skett. Emellertid föreslog *Skolöverstyrelsen* av vissa skäl understödsbeloppets reducering till 15,000 kronor.

Kungl. Maj:t fann det vara uppenbart, att statsmakterna böra lämna sin medverkan till upprätthållande av ifrågakvarande kursverksamhet, vars stora allmänna betydelse vore oomtvistlig. Av statsfinansiella skäl föreslog dock Kungl. Maj:t anslaget begränsning till 10,000 kronor.

Av det ovanstående framgår, att ifrågakvarande kursverksamhet från alla håll vitsordats vara av stor allmän betydelse och nytta. Det s. k. mellanbefälet inom industrien, d. v. s. i främsta rummet verkmästare och förmän samt med dem likställda, uppgår i vårt land till omkring 10,000 personer. Den föreslagna utbildningen är avsedd att omfatta omkring 80 elever årligen. Redan detta antal är alltså synnerligen starkt begränsat i förhållande till utbildningsbehovet och synes därför icke böra ytterligare inskränkas. Det förtjänar framhållas, att staten själv i sina affärsdrivande verk har ett avsevärt antal anställda i mellanbefälsställning och därför kan draga fördel av ifrågakvarande utbildningskurser. Av de 20 elever, som deltaga i nu pågående kurs, äro ej mindre än 6 anställda i statens tjänst. Gentemot skolöverstyrelsens beräkning av ersättningar till de vid kurserna anställda lärarna, motiverande den av överstyrelsen föreslagna sänkningen av anslaget till 15,000 kronor, kan anföras, att den erfarenhet, som vunnits vid de hittills hållna kurserna, visar, att de gjorda beräkningarna beträffande lönerna icke äro för höga. Ifrågakvarande utbildning kräver för flera ämnen speciallärare med särskild kompetens och lämplighet, och det har visat sig, att kostnaderna för undervisningen i själva verket icke kunna beräknas lägre än som skett.

Enär därför statsbidragets utgående med det av arbetsledareinstitutet begärda beloppet synes mig mycket väl motiverat, får jag härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta att till bidrag till arbetsledarekurser för budgetåret 1931-1932 anvisa ett extra anslag av 22,980 kronor.

Stockholm den 21 januari 1931.

Edv. Johanson.